

Luonnonsuojeluliitto Tapiola ry
rek.nro 215.877
Postiosoite:
Laihasentie 34, 35990 KOLHO
gsm: 358 (0)45 110 3316
email: info@tapiolary.com

Pvm 14.01.2022

Maa- ja metsätalousministeriö

kirjaamo@mmm.fi

LAUSUNTO LUONNOKSESTA LAIKSI ELÄINTEN HYVINVOINNISTA JA ERÄIDEN
SIIHEN LIITTYVIEN LAKIEN MUUTTAMISESTA (4.11.2021 VN/12277/2021)

Luonnonsuojeluliitto Tapiola (jäljempänä Liitto) lausuu lakiluonnoksesta seuraavaa:

Luonnoksessa on ilahduttavasti perusteltu eläinten aseman uudelleenarviointia käsitteellä itseisarvo, joka muuttaa eläimen aseman sen välineellistämisestä ja muuttaa suhtautumista siihen niin, että eläimellä on lain mukainen oikeus olemassaoloon ja oman lajinsa mukaiseen elämään riippumatta siitä, onko sillä tarkoitusta ihmisen objektina tai koetaanko eläin hyödyttömäksi tai vaaralliseksi.

Käsitteet ja koko eläinsuojelulain uudistus kuitenkin jäävät merkityksettömiksi, mikäli käytännössä sovellettavissa säännöksissä parannuksista poiketaan juuri niiden eläinten olosuhteiden osalta, joihin kohdistuu tällä hetkellä suurimmat epäkohdat.

Eläinten kohtelu on monitahoinen kysymys, joka ulottuu monelle hallinnonalalle ja useisiin eri säädöksiin. Lakiuudistuksessa tätä ongelmaa ei ole huomioitu. Ollakseen aidosti vaikuttava, eläinten hyvinvointilaki tulisi läpäisyperiaatteen mukaan implementoida kaikkiin niihin säädöksiin, joilla on vaikutusta eläimiin. Tarve olisi ollut nykyistä huomattavasti laajemmalle uudistukselle, jossa päivitetttäisiin mm. metsälaki (1093/1996), metsästyslaki (615/1993) ja kalastuslaki (379/2015) vastaamaan eläinten hyvinvointilain henkeä. Tällaisenaan lain toteutus tulee jäämään puutteelliseksi ja tehottomaksi.

Liiton lausunto koskee lähinnä luonnonvaraisia, ihmisen vastuulla olevia eläimiä. Tämän ulkopuolelta liitto esittää syvän paheksuntansa siitä, ettei laissa vieläkään tulisi edellyttämään jatkuvaa sulan veden saatavilla oloa turkiseläimille, vaan asiassa mennään tuotannon tarpeet edellä. Turkistarhauksessa käytettävillä eläimillä on samat lajityypilliset tarpeet, kuin luonnonvaraisilla. Osa tarhattavista lajeista on vieraslajeja, jotka aiheuttavat uhkaa Suomen luonnon monimuotoisuudelle. Turkistarhaus on ympäristölle merkittävä kuormittaja. Luonnonsuojeluliitto Tapiola esittää, että turkistarhauksesta tulee luopua elinkeinona.

Luonnonvaraisten lajien auttaminen ja niiden elätettäväksi ottaminen

Luonnonvaraisten lajien auttamiseksi tulisi järjestää toimintavalmiudet eläinpelastustehtävien varalta esimerkiksi hyvinvointi- tai pelastuslaitosalueittain. Tämä edellyttäisi myös asiantuntijayhteistyön parantamista viranomaisten ja vapaaehtoistoimijoiden välillä. Eläimiin kohdistuvien rikosten osalta tulisi perustaa eläinrikosyksikkö eläinsuojelu- sekä metsästysrikosten tutkintaan poliisilaitoksiin läpi Suomen. Edellä mainittujen rikosten osalta myös tuomioistuintoiminnan keskittäminen siten että se toisi asiaan erikoistuneet tuomarit ja syyttäjälaitoksen, tehostaisi ja yhdenmukaistaisi ratkaisutoimintaa eläinsuojelu- ja luonnonvararikoksissa.

Koska lakia mainitaan sovellettavan kaikkiin eläimiin, Liitto kiinnittää huomiota erityisesti luonnonvaraisten eläinten auttamiseen (poislukien luontoon kuuluvat normaalit peto-saalissuhteet). Liiton näkemyksen mukaan ihminen on velvollinen auttamaan eläintä erityisesti silloin, kun ihminen on myötävaikuttanut tai aiheuttanut eläimen avuntarpeen.

Lähes poikkeuksetta luonnonvaraisten, ihmisen toimesta loukkaantuneiden suurpetojen, kohtaloksi koituu eläimen lopetus. Mikäli eläin poikkeuksellisesti toimitetaan hoidettavaksi johonkin maamme eläintarhoista, riippuen tilatilanteesta, se jää käytännössä sinne loppuelämäkseen. Tämä prosessi tulisi muuttaa siten, että lähtökohtaisesti lain hengen mukaisesti eläintä pyritään ensisijaisesti auttamaan

siten että eläin nukutetaan ja hoidetaan kuntoon maastossa. Toissijaisesti siten, että tarvittavan hoitojakson jälkeen eläin vapautettaisiin sen luontaiseen elinympäristöön alueelle, josta se on hoitoon otettu. Prosessissa tulisi konsultoida luonnonvaraisiin eläimiin erikoistuneita eläinlääkäreitä ja muita asiantuntijoita. Vasta viimesijaisena keinona tulisi olla eläimen lopetus.

Liitto pitää hyvänä sitä, että tulevassa laissa ei enää mahdollistettaisi luonnonvaraisten eläinten elätettäväksi ottamista niiden tarhaamiseksi lihan, munien tai niiden tuottamiseen tarkoitettujen siitoseläinten tuottamiseksi (28 §).

Liitto kuitenkin näkee tässä tarpeen uudistaa tältä osin myös metsästyslakia ja kehottaa kiinnittämään erityistä huomiota myös riistanhoidollisen tarhaamisen sallimisen edellytyksiin, jolle tulisi olla tieteelliset perustelut ja jonka tulisi lähteä nimenomaa biologisista ja ekologisista lähtökohdista. Ilmoitusvelvollisuus tulee muuttaa poikkeusluvan alaiseksi toiminnaksi, kuten rauhoitettujen lajien osalta on.

Liitto pitää yksiselitteisenä ja perusteltuna säännöstä (29 §) avuttomassa tilassa olevan luonnonvaraisen eläimen hoidosta. Säännös estää tarpeettoman pitkän hoitojakson, joka voi olla eläimelle myös haitallista. Niin ikään on hyvä, että avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittamista selkeytetään uudella säännöksellä (61 §).

Eläintenpitokielto rekisteri tulisi saattaa eläinsuojeluviranomaisille avoimeksi. Lainsäädännöllä tulee huolehtia, ettei eläintenpitokieltoa kierretä siirtämällä eläimiä toisen, samassa asunnossa tai samalla kiinteistöllä asuvan henkilön nimiin eikä hoidettavaksi. Lainsäätäjän tulee huolehtia, että valvonta (76 §) ulottuu käytännössä myös mm. riistanhoidolliseen tarhaamiseen.

Eläinten päivittäisestä tarkastusvelvollisuudesta

Laiduntamisen turvaaminen on perinnebiotooppien ja niihin kuuluvien lajien ylläpidon kannalta oleellista toimintaa, joka tulee tavalla tai toisella turvata ilman, että laidunnuksella suoritettava luonnonhoito aiheuttaa ristiriitaa mitä tulee luonnonvaraisten lajien suojeluun ja niiden itseisarvoon.

Lakimuutoksen 22 §:ssä päivittäinen tarkastusvelvollisuus ei edelleenkään koskisi “*vaikeasti tavoitettavilla laiumilla kesäaikaan pidettäviä eläimiä*”. Liiton kanta on, että tätä poikkeamista ei säännökseen tule jättää, vaan päivittäinen tarkastus tulee jotenkin hoitaa, esimerkiksi teknisiä laitteita, kuten riistakamerat, valvonnassa hyödyntäen.

Laidunnettava alue tulisi olla suojattu petoaidoin, milloin sellainen tarve on.

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Kuten Liitto alussa totesi, nykyinen uudistus ei mahdollista puuttumista muussa lainsäädännössä esiintyviin eläimiin kohdistuviin epäkohtiin, kuten luonnonvaraisten lajien lisääntymisaikana tapahtuviin hakkuisiin (metsälaki) ja kaurispukkien kevätmetsästykseseen, hämäämetsästykseseen, luolakoirien käyttöön, maapyydysten, kuten hetitappavat raudat ja kettujen jalkanaru (metsästyslaki), käyttöön.

Esimerkkejä edellisestä:

- Vuonna 1999 julkaistun tutkimuksen mukaan vuosien 1988–1997 kesäaikaisissa avohakkuissa tuhoutui keskimäärin 35 000 lintujen pesintää vuodessa (tuoreelle tutkimustiedolle tarve).
- Metsästysrautoihin päätyy rauhoitettuja lajeja, niin pienpetoja kuin karhuja.
- Luolakoirametsästyksessä aiheutetaan tarpeetonta kipua ja kärsimystä kohde-eläimelle pyynnin kestäessä toisinaan useita tunteja.
- Hämäämetsästyksessä varma lajimääritys ei ole mahdollista ja saaliiksi saattaa päätyä rauhoitettuja lajeja.

Luonnonsuojeluliitto Tapiola ry,

Reija Laurila, varapuheenjohtaja

sekä hallituksen valtuuttamat

Eila Selvenius ja Sari Lastula